

[Laurits Hansen.]

de værste Mangler vel efterhaanden er afhjulpet. Man har vel ikke længere den traditionelle Rendesten gennem Karlekammeret, men ikke desto mindre er der dog Cementgulve og Jernvinduer, og det skulde ikke forbavse mig, om der endnu findes Tilfælde, hvor der er direkte Adgang fra Staldene. Som Regel ligger Karlekamrene ude i Staldlængen umiddelbart op til Dyrene, selv om der ikke er direkte Adgang. I mange Tilfælde ligger de umiddelbart op ad et Hønselus, og da der næsten altid er det samme Bræddeloft i Karlekammeret og Hønselus, er det ikke de bedste Sengekammerater, der indvandrer.

Det er Spørgsmaal, der trænger til at løses og løses hurtigt. Jeg vil indtrængende henstille til den højtærede Landbrugsminister, at han lader foretage en Undersøgelse af Boligerne paa Landet, Arbejderboligerne paa Herregaardene og Karlekamrene paa alle Landbrugsejendomme. De paagældende Folk fortjener menneskelige Boliger. Vi kommer ikke saa sjældent ind paa en almindelig Gaard, hvor der er en ualmindelig flot Stald, lyst og rent overalt og ikke noget at kritisere. Men kigger vi ind i Karlekammeret, maa vi staa stille et Øjeblik for at vænne os til Mørket, og endelig skimter vi saa en Sengeplads i et Hjørne. Det er ikke Forhold, som man kan forlange, at den danske Landboungdom skal leve under. Hvis man viste disse Kamre frem for udenlandske Gæster, vilde de næppe faa saa høj en Mening om det danske Landbrugs Standard. Det er meget godt at passe Dyrene godt, men Menneskene maa gaa forud, og derfor maa vi skaffe dem gode Boligforhold og Arbejdsforhold paa Landet. Jeg henstiller som sagt til den højtærede Landbrugsminister, at der bliver foretaget en saadan Undersøgelse, og at der bliver skredet ind, hvor der er handlet imod de bestaaende Love. Hvis disse Tilstande bliver afhjulpet, tror jeg, det blev lettere at faa Arbejdskraft til Landbruget.

Et andet Spørgsmaal, jeg ogsaa vil fremdrage, er Sammenlægningen af Landbrugsejendomme og Nedlæggelse af de smaa Landbrug. Vi har haft en Lovgivning, hvorefter der blev udstykket Jord til Husmandsbrug, og vi har haft en Lovgivning, som forbød Sammenlægning af Brugene. Ikke desto mindre er der nedlagt Tusinder af Smaabrug her i Landet. Det er ret ejendommeligt, at en saa klar Lov kan blive overtraadt, naar man tager i Betragtning, at enhver Landbrugshandel skal godkendes af Myndighederne; det vil jo i Virkeligheden

sige, at Lovovertrædelsen sker med Myndighedernes Billigelse. Her maa skrives ind, og det hurtigt og kraftigt. De nedlagte Ejendomme maa oprettes igen, det er ikke tilstrækkeligt, at Jorden atter afgives; de Bygninger, der er revet ned, maa ogsaa bygges op, saa at det igen bliver et Husmandsbrug. De Folk, der er Tale om, har handlet imod Loven, og sker der dem ikke noget værre, maa de i hvert Fald bringe Tingene tilbage til den Tilstand, de var i, før Loven blev overtraadt.

Adskillige større Landbrug bliver ogsaa sammenlagt, og der er jo noget mærkeligt i, at naar to saadanne Landbrug bliver sammenlagt, bliver der i vedkommende Ejers Selvangivelse ikke engang den Indkomst, der normalt bliver paa den ene Ejendom; den købte Ejendom har slugt alt og lidt til. Desuden bliver som Regel den ene af Ejendommene saa godt som rensat for Besætning, Malkekvægsbesætningerne kommer over paa den anden Gaard, og der staa saa kun enkelte Ungkreaturer, Goldsøer og lidt Plage ovre paa den førstnævnte Ejendom. Var der ikke en Mulighed for at undersøge, om der her skulde være Tale om en Omgaelse af Kornloven? Det ligger ret nær at tænke sig, at naar Besætningerne i den Grad bliver samlet, vil man derigennem faa en alt for stor Besætning paa den ene Gaard og gøre Forbeholdsretten gældende der, medens den anden saa kan producere Korn, og saa er der saa meget mere Korn til Brug. Jeg vilde gerne have det Forhold undersøgt, om man nogen Steder, hvor der er købt to store Landbrugsejendomme sammen, paa den ene af dem benytter sig af Forbeholdsretten og saa maaske tillader sig at sælge Frihandelskorn fra den anden. Jeg haaber, at den højtærede Landbrugsminister gennem Kornnævnet vil undersøge disse Forhold. Det er meget paakrævet, at vi faar dette ordnet.

Til Slut vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger med Hensyn til den Praksis, vi er kommet ind paa herhjemme: at yde Statstilskud til Landbruget. Jeg tror, det vilde være bedre, hvis man billigjorde Produktionen, og jeg tror, at denne Billiggørelse kunde ske gennem en lidt mere udbredt Teknik, lidt mere mekanisk Virksomhed ude paa Landet. Jeg tror, vi kunde spare adskilligt af vor Hestekraft, hvis vi kunde faa de Traktorer og Maskiner, der passede til Landbruget.

I den senere Tid har jeg lagt Mærke til, at der er adskillige af de større Landbrug, der sælger deres Malkekvægsbesætninger. Jeg ved ikke, hvad det skal føre til, men